

Test Booklet Code & Serial No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

**Paper-II**

**D**

## JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION

**Signature and Name of Invigilator**

Seat No.

--	--	--	--	--	--

(In figures as in Admit Card)

1. (Signature) .....

(Name) .....

Seat No. ....

(In words)

2. (Signature) .....

(Name) .....

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

**JUN - 19220**

**Time Allowed : 2 Hours]**

**[Maximum Marks : 200**

**Number of Pages in this Booklet : 32**

**Number of Questions in this Booklet : 100**

### Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of 100 objective type questions. Each question will carry two marks. All questions of Paper II will be compulsory.
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.  
**Example :** where (C) is the correct response.  

<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input checked="" type="radio"/>	<input type="radio"/>
A	B	C	D
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
- There is no negative marking for incorrect answers.

### विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थीनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठवरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत 100 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पाहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.  
**उदा. :** जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.  

<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input checked="" type="radio"/>	<input type="radio"/>
A	B	C	D
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शावावीत. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूप केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

**JUN - 19220/II—D**

**Journalism and Mass Communication****Paper II****पत्रकारिता आणि जनसंचार****प्रश्नपत्रिका II****Time Allowed : 120 Minutes]****[Maximum Marks : 200****Note : This Paper contains Hundred (100) multiple choice questions. Each question carrying Two (2) marks. Attempt All questions.****सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण शंभर (100) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.**

1. In a research project which of the following sequences of steps is correct ?

- (i) Selection of problem
- (ii) Statement of hypothesis
- (iii) Determination of appropriate methodology and research design
- (iv) Presentation of results
- (v) Analysis of data
- (vi) Data collection
- (vii) Review of existing research and theory.

- (A) (i), (iii), (iv), (vi), (vii), (v), (ii)
- (B) (i), (vii), (ii), (iii), (vi), (v), (iv)
- (C) (ii), (vii), (i), (iii), (v), (vi), (iv)
- (D) (i), (iii), (ii), (vii), (vi), (v), (iv)

1. एखाद्या संशोधन प्रकल्पामध्ये खालीलपैकी कोणत्या पायऱ्यांचा अनुक्रम बरोबर आहे ?

- (i) समस्या निवड
- (ii) गृहितकृत्यांचे कथन
- (iii) समर्पक संशोधन पद्धती व संशोधन आराखडा यांचे निश्चितीकरण
- (iv) अनुमान सादरीकरण
- (v) तथ्य विश्लेषण
- (vi) तथ्य संकलन
- (vii) उपलब्ध संशोधन व सिद्धांत यांचे परीक्षण करणे

- (A) (i), (iii), (iv), (vi), (vii), (v), (ii)
- (B) (i), (vii), (ii), (iii), (vi), (v), (iv)
- (C) (ii), (vii), (i), (iii), (v), (vi), (iv)
- (D) (i), (iii), (ii), (vii), (vi), (v), (iv)

2. In SWOT analysis, 'O' stands for :
- (A) Opponents  
(B) Others  
(C) Opportunities  
(D) Obstacles
3. Which of the following is the *correct* definition of extraneous variables ?
- (A) Independent variables not related to the purpose of the study but may affect the dependent variable  
(B) The variable that is a consequence of other variables  
(C) The variable that is antecedent to the dependent variable  
(D) Variables that can have only two values
4. Which of the following accurately describes the term 'Information Society' ?
- (A) Creation, distribution and manipulation of information as economic and cultural activity  
(B) Transmission of information in society  
(C) Socio-economic use of information by people  
(D) Production-distribution and consumption of information by members of society

2. स्वॉट विश्लेषणामध्ये 'O' म्हणजे :
- (A) विरोधक (अपोनंट)  
(B) इतर (ऑदर)  
(C) संधी (ऑपरच्युनिटी)  
(D) अडथळे (ऑबस्टेकल)
3. 'बाह्यचला'ची (एक्स्ट्रेनिअस् व्हेरिएबल) पुढीलपैकी कोणती व्याख्या बरोबर आहे ?
- (A) संशोधनाच्या हेतूशी संबंध नसलेले, परंतु अवलंबित चलावर परिणाम घडवू शकणारे स्वावलंबी चल  
(B) अन्य चलांचा परिणाम असलेले चल  
(C) अवलंबित चलाचे कारण असलेले चल  
(D) ज्यांची फक्त दोनच मूल्ये असतात अशी चले
4. दिलेल्या पर्यायांपैकी कुठले 'माहिती समाज' या संकल्पनेचे वर्णन करते ?
- (A) आर्थिक व सांस्कृतिक कारणांसाठी माहितीचे उत्पादन, वितरण आणि मॅनिप्यूलेशन करणे  
(B) समाजात माहितीचे प्रसारण करणे  
(C) माहितीचा लोकांकडून सामाजिक आणि आर्थिक उपयोग करणे  
(D) समाजातील लोकांकडून माहितीची निर्मिती, वितरण आणि उपभोग घेणे

5. Who is credited with developing Development Support Communication ?  
(A) Erskine Childers  
(B) Paulo Friere  
(C) Everett Rogers  
(D) Srinivas Melkote
6. "Navyug" Marathi weekly was edited by which prominent journalist ?  
(A) P.K. Atre  
(B) N.S. Phadke  
(C) H.N. Apte  
(D) P.L. Deshpande
7. Which of the following are 'Measures of Central Tendency' ?  
(A) Mean-Percentile  
(B) Mean-Chi square  
(C) Mean-Mode  
(D) Correlation-Regression
8. In the context a media effect typology what are 'Agenda setting' and 'Institutional change' ?  
(A) Long-term planned effects  
(B) Short-term planned effects  
(C) Short-term planned and long-term unplanned effects respectively  
(D) Long-term unplanned and short term planned effects respectively
5. विकासपूरक संज्ञापन विकसित करण्याचे श्रेय कुणाला जाते ?  
(A) अर्स्किन चाइल्डर्स  
(B) पाओलो फ्रेअरी  
(C) एव्हरेट रॉजर्स  
(D) श्रीनिवास मेळकोटे
6. "नवयुग" हे मराठी साप्ताहिक पुढीलपैकी कोणत्या नामांकित पत्रकाराने संपादित केले ?  
(A) प्र.के. अत्रे  
(B) ना.सी. फडके  
(C) ह.ना. अपटे  
(D) पु.ल. देशपांडे
7. पुढीलपैकी कोणती केंद्रीय प्रवृत्ती मापनाची साधने आहेत ?  
(A) मध्य-शततमक (मीन-पर्संटायल)  
(B) मध्य-काय वर्ग (मीन-काय स्क्वेअर)  
(C) मध्य-बहुलक (मीन-मोड)  
(D) सहसंबंध-समाश्रयण (कोरिलेशन-रिग्रेशन)
8. माध्यमांच्या परिणामांच्या वर्गीकरणाच्या संदर्भात 'विषयप्राधान्य निश्चिती' व 'संस्थात्मक बदल' हे दोन कोणत्या प्रकारचे परिणाम आहेत ?  
(A) दीर्घ मुदतीचे नियोजित परिणाम  
(B) अल्प मुदतीचे नियोजित परिणाम  
(C) अनुक्रमे अल्प मुदतीचे नियोजित व दीर्घ मुदतीचे अनियोजित परिणाम  
(D) अनुक्रमे दीर्घ मुदतीचे अनियोजित व अल्प मुदतीचे नियोजित परिणाम

9. Films portray women as passive object of male desire. Which media theorist introduced this concept of 'male gaze' for the first time ?  
(A) Van Zoonan  
(B) Laura Mulvey  
(C) Bella Hooks  
(D) Trisia Rose
10. Who is the director of the film 'Village Rockstars' which was nominated as an Indian entry in the best Foreign Film category ?  
(A) Chaitanya Tamhane  
(B) Amit Masurkar  
(C) Rima Das  
(D) Aparna Sen
11. The total number of amendments to the Constitution of India as on 2019 January stands at :  
(A) 98  
(B) 103  
(C) 94  
(D) 101
12. Development Support Communication (DSC) was developed as a reaction against the old development communication model by which organisation of the UN ?  
(A) International Labour Organization  
(B) International Monetary Fund  
(C) International Telecommunication Union  
(D) Food and Agricultural Organization
9. चित्रपटांमध्ये स्त्रियांचे चित्रण हे पुरुषांच्या वासनेसाठीची निष्क्रिय वस्तू या दृष्टिकोनातून केलेले असते. कोणत्या माध्यम सिद्धान्तीने अशा पुरुषी दृष्टिक्षेपाची मांडणी सर्वप्रथम केली ?  
(A) व्हॅन झूनन  
(B) लॉरा मुल्वे  
(C) बेला हुक्स  
(D) ट्रीझिया रोझ
10. 'व्हिलेज रॉकस्टार' या चित्रपटाचे दिग्दर्शक कोण ?  
(A) चैतन्य ताम्हाणे  
(B) अमित मासूरकर  
(C) रीमा दास  
(D) अपर्णा सेन
11. जानेवारी 2019 पर्यंत भारतीय संविधानात किती घटनादुरुस्ती झाल्या आहेत ?  
(A) 98  
(B) 103  
(C) 94  
(D) 101
12. जुन्या विकासात्मक संज्ञापनाच्या जागी विकासापूरक संज्ञापन ही संकल्पना संयुक्त राष्ट्र संघाच्या कुठल्या विभागाने प्रस्तावित केली ?  
(A) इन्टरनेशनल लेबर ऑर्गनायझेशन  
(B) इन्टरनेशनल मॉनिटरी फंड  
(C) इन्टरनेशनल टेलिकम्यूनिकेशन यूनियन  
(D) फूड अँड ॲग्रिकल्चरल ऑर्गनायझेशन

13. Which of the following is an *incorrect* pair in terms of Scholar-Theory ?
- (A) Rogers—Diffusion  
(B) McLuhan—Propaganda  
(C) Schramm—Public Opinion  
(D) Bharat—Natyashashtra
14. What is the registration period with respect to TV channels down-linking ?
- (A) 1 year  
(B) 5 years  
(C) 10 years  
(D) 20 years
15. Which of the following is the *correct* description of the experimental approach to research ?
- (A) Its purpose is to form a database from which to infer characteristics of population  
(B) In this case some variables are manipulated to observe their effect on other variables  
(C) It involves construction of an artificial environment within which relevant data can be generated  
(D) It is concerned with subjective assessment of attitudes, opinion and behaviour
13. अभ्यासक-सिद्धांत यांच्या संदर्भात पुढीलपैकी कोणती जोडी **अयोग्य** आहे ?
- (A) रॉजर्स—प्रसार (डिफ्युजन)  
(B) मॅक्लुहान—प्रचार (प्रॉपगंडा)  
(C) श्राम—जनमत (पब्लिक ओपिनियन)  
(D) भरत—नाट्यशास्त्र
14. दूरचित्रवाणी वाहिन्यांच्या डाउनलिंग प्रक्रिये-साठीच्या नोंदणीकरणासाठीचा कालावधी किती आहे ?
- (A) 1 वर्ष  
(B) 5 वर्षे  
(C) 10 वर्षे  
(D) 20 वर्षे
15. खालीलपैकी कोणते प्रायोगिक संशोधनाचे **अचूक** वर्णन आहे ?
- (A) जनसमूहाची गुणवैशिष्ट्ये शोधण्यासाठी तथ्य संकलन करणे हा त्याचा उद्देश असतो  
(B) यात काही चलांमध्ये (जाणीवपूर्वक) बदल घडवून त्यांच्या इतर चलांवरील परिणाम अभ्यासला जातो  
(C) यात कृत्रिम परिस्थिती तयार करण्यात येते व त्याद्वारे तथ्य संकलन केले जाते  
(D) वृत्ती, मते व वर्तन यांचे सापेक्ष मूल्यमापन याद्वारे केले जाते

16. As on Feb. 2019 who is the present Chairman of the Central Board of Film Certification ?
- (A) Pahlaj Nihalani  
(B) Anupam Kher  
(C) Prasoon Joshi  
(D) Nana Patekar
17. Which of these media has the widest reach in India ?
- (A) Print  
(B) Radio  
(C) Television  
(D) Internet
18. What does 'Civil Society' mean ?
- (A) Social sphere in which individuals and organisations coexist  
(B) Everything in society that is governmental  
(C) Mutual understanding of government organisations and individuals  
(D) Everything about civilians in cantonment region
19. Who is the director of 'Period-End of Sentence' an India-set documentary film which won an Oscar in the 91st Academy awards ?
- (A) Gurmeet Mann  
(B) Rayka Zehtabchi  
(C) Guneet Monga  
(D) Arunachalam Muruganathan
16. सेन्ट्रल बोर्ड ऑफ फिल्म सर्टिफिकेशनचे सध्याचे (फेब्रुवारी 2019) अध्यक्ष कोण ?
- (A) पहलाज निहलानी  
(B) अनुपम खेर  
(C) प्रसून जोशी  
(D) नाना पाटेकर
17. भारतात पुढीलपैकी कोणत्या माध्यमाची पोहच सर्वाधिक आहे ?
- (A) मुद्रित  
(B) नभोवाणी  
(C) दूरचित्रवाणी  
(D) इंटरनेट
18. 'नागरी समाज' म्हणजे :
- (A) लोक आणि संस्था ज्यामध्ये एकत्र असतात असा सामाजिक अवकाश  
(B) समाजातील शासकीय असलेले असे सर्वकाही  
(C) सरकारी संस्था आणि लोक यांतील परस्पर सामंजस्य  
(D) छावणी प्रभागातील नागरिकांविषयी सर्वकाही
19. 91व्या ऑस्कर पुरस्कारांमध्ये सर्वोत्कृष्ट माहितीपटाचा पुरस्कार मिळालेल्या व भारतात चित्रित केलेल्या 'पिरीयड-द एन्ड ऑफ सेन्टेन्स' चे दिग्दर्शक कोण ?
- (A) गुरमीत मन  
(B) रायका जेहताबची  
(C) गुणीत मोंगा  
(D) अरुणाचलम मुरुगनाथन

20. What is the highest need that can be used to persuade a person according to 'Maslow's Hierarchy of Needs' ?
- (A) Physiological needs  
(B) Self-actualisation needs  
(C) Social needs  
(D) Safety needs
21. The sample size of families covered by BARC for estimating the television viewership in India is :
- (A) 2 lakhs  
(B) 3 lakhs  
(C) 50 thousand  
(D) 20 thousand
22. The scale which only assigns numbers to objects to classify the objects according to the characteristics of interest is known as :
- (A) Ordinal scale  
(B) Ratio scale  
(C) Nominal scale  
(D) Interval scale
23. What kind of a PR agency start up firm is most likely to hire ?
- (A) Boutique  
(B) A-la carte  
(C) Traditional  
(D) In-house
20. मास्लोच्या आवश्यकतांच्या उतरंडीत सर्वात वर कुठली आवश्यकता एखाद्या व्यक्तीचे मन वळविण्यास उपयोगी पडते ?
- (A) शरीर आवश्यकता  
(B) स्वानुभवाच्या आवश्यकता  
(C) सामाजिक आवश्यकता  
(D) सुरक्षितताबाबतीतील आवश्यकता
21. भारतीय दूरचित्रवाणीच्या ग्राहकमापनाकरिता बीएआरसीच्या नमुन्यामध्ये किती कुटुंबाचा समावेश आहे ?
- (A) 2 लक्ष  
(B) 3 लक्ष  
(C) 50 हजार  
(D) 20 हजार
22. घटकांचे सोयीच्या लक्षणांनुसार क्रमांक देऊन वर्गीकरण करण्याच्या मापन पद्धतीला (स्केल) काय म्हणतात ?
- (A) क्रमित मापन पद्धती (ऑर्डिनाल स्केल)  
(B) गुणोत्तर मापन पद्धती (रेशो स्केल)  
(C) नाममात्र मापन पद्धती (नॉमीनल स्केल)  
(D) अंतराळ मापन पद्धती (इंटरव्हल स्केल)
23. नव्याने सुरू केलेली एखादी कंपनी (स्टार्टअप) कुठल्या प्रकारची जनसंपर्क एजन्सी वापरेल ?
- (A) बुटीक  
(B) अ-ला कार्ट  
(C) पारंपरिक  
(D) अंतर्गत

24. Which of the following was one of the major lines of argument of Frankfurt school of theory ?
- (A) Mass Media challenge the hegemony of the elite class  
(B) Mass media promotes a 'false consciousness' among working masses  
(C) Mass media supports the economic and political interests of working class  
(D) Mass media participates in genuine egalitarian discourse
25. The 2016 Best Picture Oscar went to which film ?
- (A) Room  
(B) The Revenant  
(C) Spotlight  
(D) Bridge of Spies
26. Which of the following is *not* a part of the ASCI code for self-regulation ?
- (A) Honest representation  
(B) Fair price  
(C) Against harmful products  
(D) Fair in competition
27. What is direct observation of cultural and social groups by temporarily joining them known as ?
- (A) Existentialism  
(B) Ethnography  
(C) Multiculturalism  
(D) Ethnicity
24. फ्रँकफर्ट विचारकुलाच्या प्रमुख विचारसरणीमध्ये खालीलपैकी कशाचा समावेश होतो ?
- (A) अभिजनांच्या प्रभूसत्तेला जनमाध्यमे आव्हान देतात  
(B) श्रमिक जनांमध्ये जनमाध्यमे भ्रामक भान निर्माण होण्यास खतपाणी घालतात  
(C) श्रमिक जनांच्या आर्थिक व राजकीय हितसंबंधांचे जनमाध्यमे समर्थन करतात  
(D) खऱ्याखऱ्या समतावादी चर्चाविश्वात जनमाध्यमे सहभागी होतात
25. 2016 सालचे उत्कृष्ट चित्रपटासाठीचे ऑस्कर कुठल्या चित्रपटाला मिळाले ?
- (A) रूम  
(B) दि रेवेनन्ट  
(C) स्पॉटलाइट  
(D) ब्रिज ऑफ स्पाइज
26. स्वनियमनासाठी अँस्कीच्या (अँडव्हर्टायझिंग स्टँडर्ड्स काउन्सिल ऑफ इंडिया) नियमावलीत खालीलपैकी कुठले बसत नाही ?
- (A) प्रामाणिक प्रतिनिधित्व  
(B) रास्त किंमत  
(C) धोकादायक वस्तूंची जाहिरात  
(D) न्याय्य स्पर्धा
27. सांस्कृतिक आणि सामाजिक समूहांमध्ये अल्पकाळासाठी मिसळून त्यांच्या केलेल्या प्रत्यक्ष निरीक्षणास काय म्हटले जाते ?
- (A) एक्सिस्टेंशनॅलिझम्  
(B) एथ्नोग्राफी  
(C) मल्टीकल्चरॅलिझम्  
(D) एथ्निसिटी

28. Who was the Chairman of the 1982 working group on software for Doordarshan ?
- (A) P.C. Joshi  
(B) L.K. Advani  
(C) Nalin Mehta  
(D) B.G. Verghese
29. **Statement (A) :** Concentration of ownership in media leads to concentration of ideas.
- Statement (B) :** Few key players in media business perpetuate itself by reproducing the same content and meanings.
- Codes :**
- (A) Both (A) and (B) are true and (B) is the correct explanation of (A)  
(B) Both (A) and (B) are true but (B) is not the correct explanation of (A)  
(C) (A) is true but (B) is false  
(D) (A) is false but (B) is true
30. What does 'Copyright' essentially mean ?
- (A) The recognition of the ownership rights of authors in their own published works  
(B) Right to copy freely any original work  
(C) Right to copy film and transcribe to book  
(D) Recognition of aesthetic worth of an artistic work
28. दूरदर्शनसाठी सॉफ्टवेअर संदर्भात 1982 मध्ये स्थापित केलेल्या कार्यगटाचे अध्यक्ष कोण होते ?
- (A) पी.सी. जोशी  
(B) एल.के. अडवाणी  
(C) नलिन मेहता  
(D) बी.जी. वरगीस
29. **विधान (अ) :** माध्यमांच्या मालकीच्या केंद्रीकरणाची परिणती कल्पनांच्या केंद्रीकरणामध्ये होते.
- विधान (ब) :** माध्यम उद्योगातील प्रमुख संस्था एकाच प्रकारचा आशय आणि अर्थ निर्माण करून स्वतःची वाढ करतात.
- संकेतांक :**
- (A) विधान (अ) आणि (ब) ही दोन्ही विधाने बरोबर असून विधान (अ) चे विधान (ब) हे योग्य कारण आहे.  
(B) विधान (अ) आणि विधान (ब) ही दोन्ही विधाने बरोबर असली तरी विधान (अ) चे विधान (ब) हे योग्य कारण नाही.  
(C) विधान (अ) योग्य आहे परंतु विधान (ब) चुकीचे आहे.  
(D) विधान (अ) चुकीचे आहे परंतु विधान (ब) योग्य आहे.
30. कॉपीराईट (स्वामित्व हक्क) म्हणजे मुख्यत्वे काय ?
- (A) प्रसिद्ध झालेल्या लेखनामध्ये लेखकाच्या मालकी हक्कांची घेतली गेलेली नोंद  
(B) कोणत्याही मूळ कामाची खुली नक्कल करण्याचा अधिकार  
(C) चित्रपटाचे पुस्तकामध्ये रूपांतरण करण्याचा अधिकार  
(D) एखाद्या कलाकृतीच्या सौंदर्यात्मक दर्जाची नोंद

31. Which of the following is *not* the typical characteristic of the phase of internet popularly called as Web 2.0 ?
- (A) An entirely new system of hardware and protocols  
(B) High degree of multilinear interactivity  
(C) A high percentage of user generated content  
(D) The rise of 'wiki' phenomenon
32. Who among the following is identified with French New Wave cinema ?
- (A) Bernardo Bertolucci  
(B) Akira Kurosawa  
(C) Francois Truffaut  
(D) Martin Scorsese
33. Which regional language films did commercially most successful business as per Industry report of 2018 ?
- (A) Telugu  
(B) Bengali  
(C) Marathi  
(D) Bhojpuri
34. Which of the following was infamously termed the "Gagging Act" ?
- (A) Indian Press Code  
(B) Vernacular Press Act  
(C) Press (Emergency) Powers Act, 1931  
(D) Indian Penal Code
31. इंटरनेट विकासाच्या 'वेब 2.0' या स्थितीचे खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य मानता येणार नाही ?
- (A) हार्डवेअर व प्रोटोकॉल्सची एक संपूर्ण नवी व्यवस्था  
(B) मोठ्या प्रमाणावर बहुदिश आंतरक्रिया  
(C) वापरकर्त्यांनी निर्माण केलेल्या आशयाचे लक्षणीय प्रमाण  
(D) 'विकी' घटनाचक्राचा उदय
32. पुढीलपैकी कोणती व्यक्ती फ्रेंच न्यू वेव्ह सिनेमाशी संलग्न आहे ?
- (A) बर्नार्डो बर्थोलुची  
(B) अकिरा कुरोसावा  
(C) फ्रॉनस्वॉ त्रुफॉ  
(D) मार्टिन स्कॉरसेसी
33. 2018 च्या चित्रपट व्यवसाय अहवालानुसार कोणत्या भारतीय भाषेतील चित्रपटांनी सर्वांत यशस्वी व्यवसाय केला ?
- (A) तेलुगु  
(B) बंगाली  
(C) मराठी  
(D) भोजपुरी
34. पुढीलपैकी काय 'गॅगिंग अॅक्ट' म्हणून अप्रसिद्ध होत राहिले ?
- (A) इंडियन प्रेस अॅक्ट  
(B) वर्नाकुलर प्रेस अॅक्ट  
(C) प्रेस (इमर्जन्सी) पॉवर अॅक्ट, 1931  
(D) इंडीयन पिनल कोड

35. 'Dhun badal ke to dekho' is the tagline of which FM private channel as of February 2019 ?
- (A) Big FM  
(B) Mirchi  
(C) FM Red  
(D) FM Gold
36. What are private treaties ?
- (A) Practice where newspapers promise advertising in exchange for equity in the company  
(B) An agreement between two newspapers  
(C) An agreement by which a newspaper promises not to write against a political party  
(D) A treaty between newspapers of two countries
37. The Directorate of Advertising and Visual Publicity (DAVP) is now known as :
- (A) Bureau of Outreach and Communication  
(B) Directorate of Audio-Visual Publicity  
(C) Department of Advertising for Print and Broadcast  
(D) Ministry of Information and Broadcasting
35. 'धुन बदल के तो देखो' ही टॅगलाइन कुठल्या खाजगी एफएम वाहिनीवर फेब्रुवरी 2019 मधे ऐकली जात होती ?
- (A) बिग एफएम  
(B) मिर्ची  
(C) एफएम रेड  
(D) एफएम गोल्ड
36. वृत्तपत्रांच्या परिभाषेत (प्रायव्हेट ट्रीटीज) खाजगी करार म्हणजे काय ?
- (A) प्रचलित पद्धत ज्यामध्ये वृत्तपत्रे एखाद्या उद्योगाच्या प्रसिद्धीच्या मोबदल्यात, त्या उद्योगाच्या भागभांडवलात हिस्सा मागतात  
(B) दोन वृत्तपत्रांमध्ये कोणत्याही कारणांकरिता झालेला करार  
(C) वृत्तपत्र आणि राजकीय पक्ष यांमध्ये झालेला करार ज्यायोगे वृत्तपत्रे राजकीय पक्षाविरोधी लिखाण करणे टाकतात  
(D) दोन देशांमधील वृत्तपत्रांमध्ये झालेला करार
37. द डिरेक्टोरेट ऑफ अॅडव्हर्टायझिंग अॅन्ड व्हिज्युअल पब्लिसिटी (डिएव्हीपी) ह्या सध्या कोणत्या नवीन नावाने संबोधले जाते ?
- (A) ब्युरो ऑफ आऊटरीच अॅन्ड कम्युनिकेशन  
(B) डिरेक्टोरेट ऑफ अॅडिओ-व्हिज्युअल पब्लिसिटी  
(C) डिपार्टमेंट ऑफ अॅडव्हर्टायझिंग फॉर प्रिंट अॅन्ड ब्रॉडकास्ट  
(D) मिनिस्ट्री ऑफ इन्फारमेशन अॅन्ड ब्रॉडकास्टिंग

**Q. Nos. 38, 39, 40 :**

Critical researchers like their effects trend colleagues, have also examined gender issues objectification theory, drawn from feminist critical theory, is central to this work. It 'posits that girls and women are typically acculturated to internalise an observer's perspective as a primary view of their physical selves'. Taking that perspective Calogero and Tylka argue that people's 'gendered experiences of the body constrain and impact body image'. As a result, 'human bodies are not allowed to naturally develop into a diverse range of shapes, sizes and attributes. They are shaped by societal stressors and pressures that render the majority of people's natural bodies deficient in some capacity and thus in need of chronic bodily evaluation and modification in order to produce bodies that meet prescriptive social roles, enhance social value and secure social power.

38. What does 'objectification theory' say ?

- (A) Women and girls are cultured
- (B) Women have an observer's understanding and views
- (C) Women understand their bodies from the perspective of an outsider
- (D) Women internalise their physical selves

**प्र.सं. 38, 39, 40 :**

समीक्षक संशोधकांनी त्यांच्या, परिणाम अभ्यासक सहकाऱ्यांप्रमाणे लिंगभावाशी संबंधित विषयांचाही अभ्यास केला. वस्तूकरण सिद्धांत हा स्त्रीवादी समीक्षक सिद्धांतांच्या केंद्रस्थानी असलेला सिद्धांत त्यांच्या कामाच्याही केंद्रस्थानी आहे. 'मुली व महिला यांच्यात सहसा सांस्कृतिक दृष्ट्याच इतरांना आपल्याविषयी काय वाटते त्याचा विचार करून स्वतःच्या शरीराकडे पाहण्याची वृत्ती अंगी भिनलेली असते. त्या विचाराला धरून कॅलोगेरो व तिलका यांनी असे प्रतिपादन केले आहे की 'लोकांच्या शरीराविषयीच्या लिंगविशिष्ट दृष्टि-कोनाचा शरीराच्या प्रतिमेवर परिणाम होतो व त्यावर मर्यादाही येतात.' त्याचा परिणाम म्हणून मानवीशरीरे नैसर्गिकरित्या, विविध आकार, मिती, वैशिष्ट्ये यांनी युक्त अशी बनू दिली जात नाहीत. ती समाजाच्या दबावानुसार बनतात त्यामुळे त्यांच्यात काही क्षमतांचे वैगुण्य राहते आणि सतत शरीराचे मूल्यमापन करून सामाजिक भूमिकेला योग्य शरीर बनवून सामाजिक सामर्थ्य प्राप्त करण्याचा आटापिटा चालू राहतो.

38. वस्तूकरण सिद्धांत काय सांगतो ?

- (A) महिला व मुली सुसंस्कृत आहेत
- (B) महिलांकडे बघणाऱ्याचे आकलन व दृष्टिकोन असतो
- (C) महिला बघणाऱ्याच्या दृष्टिकोनातून स्वतःच्या शरीराकडे पाहतात
- (D) महिला स्वतःच्या शरीराकडे पाहण्याची वृत्ती अंगी भिनवतात

39. What is the result of objectification ?  
(A) It makes people thin  
(B) It does not allow for natural development of different body sizes and shapes  
(C) People are shaped by pressure busters  
(D) People have gendered experiences
40. What does the author mean by bodies that meet prescriptive social roles, enhance social value and secure social power ?  
(A) That there should be a prescription for understanding our role in society  
(B) One acquires power in society by having body modifications  
(C) People constantly undergo evaluation of their bodies in order to fit into the role prescribed by society  
(D) Modifying one's body increases social value
41. In November 2016 NDTV India faced a ban for a day. Under which Act that action was initiated ?  
(A) Cable TV Network (Regulation) Act  
(B) Official Secrets Act  
(C) Freedom of Speech and Expression  
(D) Sedition Act
39. वस्तूकरणाचा परिणाम काय होतो ?  
(A) त्यामुळे लोक कृश होतात  
(B) त्यामुळे शरीरांच्या विविध आकार आणि मितीमधील नैसर्गिक वाढीला पायबंद केला जातो  
(C) दबाव नाहीसा करणाऱ्या घटकांनी माणसे बनतात  
(D) लोकांकडे लिंगभावविषयक अनुभव असतात
40. सामाजिक भूमिकांना योग्य, सामाजिक मूल्ये वाढवणारी आणि सामाजिक सामर्थ्य मिळवणारी शरीरे यातून लेखकाला काय म्हणायचे आहे ?  
(A) समाजातील आपली भूमिका समजून घेण्यासाठी सल्ला मिळाला पाहिजे  
(B) शरीरात बदल घडवून आणला तर समाजात सामर्थ्य मिळू शकते  
(C) समाजाने ठरवलेल्या भूमिकेला योग्य ठरण्यासाठी लोक सतत स्वतःच्या शरीरांचे मूल्यमापन करत असतात  
(D) स्वतःच्या शरीरात बदल घडवला तर सामाजिक मूल्य वाढते
41. नोव्हेंबर 2016 मध्ये कोणत्या कायद्याच्या उल्लंघनाबद्दल एनडीटीव्ही इंडिया या वृत्तवाहिनीस एक दिवसाच्या बंदीला सामोरे जावे लागले ?  
(A) केबल टिव्ही नेटवर्क (रेग्युलेशन) ॲक्ट  
(B) ऑफीशियल सिक्रेटस् ॲक्ट  
(C) फ्रीडम ऑफ स्पीच अँड एक्सप्रेसन  
(D) सेडीशन ॲक्ट

42. In Indian Constitution, article 19(1)(A) is closely related to which of the following ?  
(A) Religious freedom  
(B) Profession freedom  
(C) Freedom of expression  
(D) Right to work
43. The scandal involving harvesting of personal data by Cambridge Analytica was first reported by Harry Davis, a journalist with which paper ?  
(A) The New York Times  
(B) The Guardian  
(C) The Times  
(D) The Washington Post
44. Who won the Dada Saheb Phalke Award in 2017 ?  
(A) Shashi Kapoor  
(B) Gulzar  
(C) Manoj Kumar  
(D) Vinod Khanna
45. 'Snapdeal' went for a change in logo and its corporate identity with a new tagline 'unbox zindagi'. What is this process known as ?  
(A) Rebranding  
(B) Repositioning  
(C) Rethinking  
(D) Revitalizing
42. भारतीय संविधानातील, कलम 19(1)(अ) कशाशी निगडित आहे ?  
(A) धार्मिक स्वातंत्र्य  
(B) व्यवसाय निवडीचे स्वातंत्र्य  
(C) अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य  
(D) कामाचा अधिकार
43. वैयक्तिक माहितीचा उपसा कॅम्ब्रिज अॅनालिटिकाने केला ते प्रकरण सर्वात प्रथम हॅरी डेव्हिस या पत्रकाराने कुठल्या वर्तमानपत्रात उघड केले ?  
(A) दि न्यूयॉर्क टाइम्स  
(B) दि गार्डियन  
(C) दि टाइम्स  
(D) दि वॉशिंगटन पोस्ट
44. 2017 च्या दादासाहेब फाळके पुरस्काराचे मानकरी कोण ?  
(A) शशी कपूर  
(B) गुलजार  
(C) मनोज कुमार  
(D) विनोद खन्ना
45. 'स्नॅपडील' या कंपनीने अलिकडेच आपले लोगो व त्यांची कापॅरिट ओळख बदलवली असून 'अनबॉक्स जिंदगी', अशी टॅगलाइन धारण केली आहे. या प्रक्रियेला काय म्हणतात ?  
(A) पुनर्प्रतिमानिर्मिती  
(B) पुनर्स्थिती  
(C) पुनर्विचार  
(D) पुनर्जीवन

46. Which of the following is *not* an aspect of Dhvani ?
- (A) Abhidha  
(B) Lakshana  
(C) Vyanjana  
(D) Riti
47. Which of the following is *not* the term given by McQuail to refer to media ?
- (A) Signpost  
(B) Gatekeeper  
(C) Interlocutor  
(D) Mirror
48. According to Russell Colley model the ultimate objective of advertising involves a communication task, intended to create awareness, impart information, develop attitude and induce action. What is the model called ?
- (A) AIDA  
(B) DAGMAR  
(C) Bottom-up approach  
(D) Top-down approach
49. What is stage two in the public relations process ?
- (A) Communication  
(B) Planning  
(C) Evaluation  
(D) Research
46. पुढीलपैकी कोणता ध्वनीचा पैलू नाही ?
- (A) अभिधा  
(B) लक्षणा  
(C) व्यंजना  
(D) रीती
47. माध्यमांच्या संदर्भात पुढीलपैकी कोणती संज्ञा मॅक्वेलेने वापरलेली नाही ?
- (A) मार्गदर्शक स्तंभ (साइनपोस्ट)  
(B) द्वारपाल  
(C) मध्यस्थ/संवादक  
(D) आरसा
48. रशेल कॉली मॉडेलनुसार संज्ञापन कार्य, जागृत करण्याचा उद्देश, माहिती प्रदान, वृत्ती विकास आणि कार्यप्रवृत्ती वाढीस लावणे ही जाहिरातीची अंतिम उद्दिष्ट्ये असतात. त्या मॉडेलला काय म्हणतात ?
- (A) आयडा  
(B) डागमार  
(C) बॉटम-अप ॲप्रोच  
(D) टॉप-डाऊन ॲप्रोच
49. जनसंपर्क प्रक्रियेतील दुसरा टप्पा कोणता ?
- (A) संज्ञापन  
(B) नियोजन  
(C) मूल्यांकन  
(D) संशोधन

50. Where is the headquarters of the Advertising Standards Council of India located ?
- (A) Mumbai  
(B) Pune  
(C) Hyderabad  
(D) Bengaluru
51. Which type of content involves the transmission of information or ideas that might or might not be false and also no effort is made to determine their validity ?
- (A) Pink Journalism  
(B) Gray propaganda  
(C) Engineering of consent  
(D) Manufacturing consent
52. Which of the following is *not* a characteristic of good sample design ?
- (A) It must result in small sampling error  
(B) It must be such that systematic bias may be controlled in a better way  
(C) It must result in small standard deviation  
(D) It must result in a truly representative sample
50. अॅडव्हर्टायझिंग स्टॅन्डर्ड्स काउन्सिल ऑफ इंडियाचे मुख्यालय कोठे आहे ?
- (A) मुंबई  
(B) पुणे  
(C) हैदराबाद  
(D) बंगलूरू
51. जी माहिती किंवा कल्पना असत्य असेल किंवा नसेल, व जिच्या वैधतेची खातरजमा करण्याचा प्रयत्न केला जात नाही, अशा माहितीचे किंवा कल्पनांचे वितरण ज्या आशयाद्वारे केले जाते त्याला काय म्हणतात ?
- (A) गुलाबी पत्रकारिता (पिंक जर्नलिझम)  
(B) करडा प्रचार (ग्रे प्रॉपगॅंडा)  
(C) सहमतीची अभियांत्रिकी (इंजिनियरिंग ऑफ कन्सेंट)  
(D) सहमतीची निर्मिती (मॅन्युफॅक्चरिंग कन्सेंट)
52. पुढीलपैकी कोणते उत्तम नमुना निवड रचनेचे व्यवच्छेदक लक्षण नाही ?
- (A) अशी रचना ज्यात अत्यल्प नमुना निवड त्रुटी असतील  
(B) अशी रचना ज्यात अनुसंधानित पक्षपाताचे सुयोग्य पद्धतीने संतुलन केले जाते  
(C) अशी रचना ज्यात प्रमाण विचलन (स्टॅंडर्ड डेव्हिएशन) अत्यल्प असेल  
(D) अशी रचना ज्यात नमुना निवड अधिक प्रातिनिधिक असेल

53. 'Hegemony' is a kind of dominant consensus that works in a concealed way without direct coercion. Who introduced the term ?
- (A) Derrida  
(B) Karl Marx  
(C) Antonio Gramsci  
(D) Habermas
54. How many minutes/hr does the advertising code mandate for TV channels to carry advertisements ?
- (A) 16 minutes  
(B) 18 minutes  
(C) 10 minutes  
(D) 12 minutes
55. Which language newspapers are usually the largest circulating newspapers in India ?
- (A) English  
(B) Hindi  
(C) Bengali  
(D) Marathi
56. How does a reporter 'balance' the story ?
- (A) By writing several paragraphs  
(B) By quoting several different sources  
(C) By including pictures  
(D) By publishing a story and following it up
53. 'वर्चस्ववाद/प्रभुत्ववाद' अशी प्रस्थापित सहमती आहे जी थेट जुलूमजबरदस्ती न करता छुप्या पद्धतीने काम करत असते. ही संज्ञा कुणी मांडली ?
- (A) डेरिडा  
(B) कार्ल मार्क्स  
(C) अंतोनिओ ग्रामशी  
(D) हाबरमास
54. जाहिरात नियमनांच्या तत्त्वानुसार कोणतीही दूरचित्रवाणी वाहिनी दर तासाला किती मिनिटांहून अधिक जाहिराती दाखवू शकत नाही ?
- (A) 16 मिनिट  
(B) 18 मिनिट  
(C) 10 मिनिट  
(D) 12 मिनिट
55. पुढीलपैकी कोणत्या भाषेतील वृत्तपत्रांचा रूप भारतात सर्वाधिक आहे ?
- (A) इंग्रजी  
(B) हिंदी  
(C) बंगाली  
(D) मराठी
56. वार्ताहर बातमीचा समतोल कसा राखतात ?
- (A) अनेक परिच्छेद लिहून  
(B) विविध स्रोतांशी बोलून, त्यांचा हवाला बातमीत देऊन  
(C) छायाचित्रे जोडून  
(D) बातमी प्रकाशित करून त्यानंतर तिचा मागोवा घेऊन

57. As part of its crisis management, Maggi Noodles came up with which hash tag ?
- (A) # we miss you too  
(B) # just two minutes  
(C) # bring maggi back  
(D) # we are home
58. Which of the following is a camera movement pair ?
- (A) Pan-Tilt  
(B) Top-Bottom  
(C) Track-Tour  
(D) Rock-Roll
59. Which public relations professional's telephonic conversation with media persons led to a major political and media controversy ?
- (A) Amrit Ahuja  
(B) Nira Radia  
(C) Anchal Jain  
(D) Dilip Cherian
60. Which of the following means mutual understanding, commonness or oneness among the people ?
- (A) Sadharanikaran  
(B) Rasa  
(C) Bhasa  
(D) Sandesha
57. मॅगी नूडलने आपल्या पेचप्रसंगाच्या व्यवस्थापना-  
दरम्यान कोणत्या हॅशटॅगचा वापर केला ?
- (A) # वी मिस यु टू  
(B) # जस्ट टू मिनिट्स  
(C) # ब्रिंग मॅगी बॅक  
(D) # वी आर होम
58. पुढीलपैकी कोणते शब्द कॅमेऱ्याचा हालचालीचे वर्णन करण्यासाठी वापरले जातात ?
- (A) पॅन-टिल्ट  
(B) टॉप-बॉटम  
(C) ट्रॅक-टूर  
(D) रॉक-रोल
59. कोणत्या जनसंपर्क व्यावसायिकाच्या (पत्रकारांबरोबरच्या) दूरध्वनी संभाषणामुळे मोठा राजकीय व माध्यम विवाद निर्माण झाला ?
- (A) अमृत आहुजा  
(B) नीरा राडिया  
(C) आंचल जैन  
(D) दिलीप चेरियन
60. कोणत्या शब्दाचा अर्थ व्यक्तिंतर्गत परस्पर मतैक्य, सामान्यीकरण एकरूप होणे असा आहे ?
- (A) साधारणीकरण  
(B) रस  
(C) भास  
(D) संदेश

61. James Augustus Hickey earned the distinction of launching India's first English newspaper. Hickey belonged to which part of the United Kingdom ?

- (A) Wales
- (B) Ireland
- (C) Scotland
- (D) England

62. According to Herbert Blumer, which of the following is *not* a distinguishing characteristic of the concept 'mass' ?

- (A) Large uncountable number of Individuals
- (B) Aggregate of people who are unaware of each others identity
- (C) Group of individuals who are geographically widespread
- (D) Aggregate of people who are critical of their media choices and gives immediate feedback

61. जेम्स ऑगस्टस हिकीने भारतातील पहिले इंग्रजी वृत्तपत्र सुरू करण्याचा मान मिळविला. हिकी युनायटेड किंगडमच्या कुठल्या भागातील होता ?

- (A) वेल्स
- (B) आयर्लंड
- (C) स्कॉटलॅन्ड
- (D) इंग्लंड

62. हर्बर्ट ब्लमर यांच्यामते 'जन' संकल्पनेचे पुढीलपैकी कोणते व्यवच्छेदक लक्षण नाही ?

- (A) मोजता न येण्याकारणा मोठा लोकसमूह
- (B) एकमेकांच्या ओळखीपासून अनभिज्ञ लोकसमूह
- (C) भौगोलिकदृष्ट्या विखुरलेला जनसमूह
- (D) आपल्या माध्यमनिवडीबाबत जागरूक असणारा आणि त्यावर त्वरित प्रतिसाद देणारा जनसमूह

63. In the context of history of radio in India identify the *correct* pair from the following ?

- (A) 1930s-Beginning of radio transmission in India
- (B) 1940s-ISBS renamed as AIR
- (C) 1950s-Vividh Bharati started
- (D) 1980s-AIR brought under Prasar Bharati Board

64. Sales promotion is a very effective tool and it offers various benefits. Which of the following statements is *incorrect* ?

- (A) Sales promotion helps to supplement and support both advertising and selling
- (B) Sale promotional activities involves both direct and indirect approaches
- (C) Sales promotion eliminates the need of a salesman
- (D) Sales promotion will not enable the consumers to gain knowledge

63. भारतातील रेडिओच्या इतिहासाच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर आहे ?

- (A) 1930 चे दशक-रेडिओ प्रक्षेपणाची सुरुवात
- (B) 1940 चे दशक-आयएसबीएसचे एआयआर असे नामकरण
- (C) 1950 चे दशक-विविध भारतीची सुरुवात
- (D) 1980 चे दशक-‘एआयआर’ प्रसार भारती मंडळाच्या अखत्यारीत

64. विक्री वृद्धी हे अत्यंत परिणामकारक तंत्र असून त्याद्वारे ग्राहकांना अनेक फायदे प्रदान करण्यात येतात, या संबंधात खालीलपैकी कोणते कथन **चूक** आहे ?

- (A) विक्री वृद्धीची पूरक म्हणून मदत होते आणि या दोन्हीचा जाहिराती व विक्रीसाठी आधार होतो
- (B) प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष दृष्टिकोनात विक्री वृद्धी उपक्रमांचा समावेश असतो
- (C) विक्री वृद्धी उपक्रमाने विक्रेत्याची गरज राहात नाही
- (D) विक्री वृद्धी उपक्रमांनी ग्राहकांची ज्ञानवृद्धी होणार नाही

65. Which of the following is *true* regarding the Supreme Court Judgement on airwaves in 1995 ?
- (A) Airwaves constitute public property and must be utilized for advancing public good
- (B) Airwaves are not public property and may be used for commercial interests
- (C) The right to free speech does not include the right to receive and import information
- (D) The Indian Telegraph Act, 1885 is totally adequate to govern radio and television
66. Which of these aspects will not hinder readability and legibility in page designs ?
- (A) Over use of capital letters
- (B) Low contrast between text and background
- (C) Very small type sizes
- (D) Use of white spaces
67. What is the full form of FTA in television broadcasting ?
- (A) Free Trade Arrangement
- (B) For Television Audiences
- (C) Free To Air
- (D) Federal Trade Agreement
65. 1995 मध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने आकाशलहरीबाबत दिलेल्या निर्णयानुसार पुढीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे ?
- (A) आकाशलहरी सामाजिक मालकीच्या असल्याने त्यांचा वापर व्यापक सामाजिक हितासाठीच होणे आवश्यक आहे
- (B) आकाशलहरीची मालकी सामाजिक नाही त्यामुळे त्यांच्या व्यापारी दृष्टिकोनातून वापर होऊ शकतो
- (C) अभिव्यक्ती स्वातंत्र्यामध्ये माहिती स्वीकारण्याचा व प्रक्षेपित करण्याचा अधिकार समाविष्ट होत नाही
- (D) दूरचित्रवाणी आणि नभोवाणी यांचे नियमन करण्याकरिता इंडीयन टेलीग्राफ ॲक्ट, 1885 पुरेसा आहे
66. लिखित मजकुराची वाचनीयता आणि स्पष्टता बाधित होणार नाही असे खालीलपैकी पानाच्या मांडणीतील कुठले घटक आहेत ?
- (A) कॅपिटल अक्षरांचा अधिक उपयोग
- (B) आशय आणि पार्श्वभूमीमधील रंगांची तफावत
- (C) खूप छोट्या आकाराचे टंक
- (D) मोकळ्या जागेचा उपयोग
67. दूरचित्रवाणी प्रक्षेपणामध्ये एफटीए या लघुरूपाचा संकल्पनेचा विस्तार काय आहे ?
- (A) फ्री ट्रेड अरेंजमेंट
- (B) फॉर टेलिव्हिजन ऑडीयन्स
- (C) फ्री टू एअर
- (D) फेडरल ट्रेड एग्रीमेंट

68. Which of the following is the most compressed video format ?
- (A) AVI  
(B) WMV  
(C) AVCHD  
(D) MP4
69. In a newspaper when there is an overemphasis on soft news writing, some of the editors refer to it as :
- (A) Yellow Journalism  
(B) Jell-O Journalism  
(C) Feature Journalism  
(D) Armchair Journalism
70. What was the name of the Saudi dissident journalist murdered in Turkey at the Saudi consulate in October, 2018 ?
- (A) Jamal Khashoggi  
(B) Zahera Kazemi  
(C) Reja Entesari  
(D) Kasara Nouri
71. What is the full form of TRP in media terminology ?
- (A) Trade Recall Percentage  
(B) Trade Restricted Practice  
(C) Television Rating Point  
(D) Television Recall Percentage
68. पुढीलपैकी सर्वाधिक संकुचित (कॉम्प्रेस) केलेला व्हिडीओ फॉरमॅट कोणता ?
- (A) एव्हीआय  
(B) डब्ल्यूएमव्ही  
(C) एव्हीसीएचडी  
(D) एमपीफोर
69. जेव्हा वर्तमानपत्रात 'सॉफ्ट न्यूज' वर खूप जास्त भर दिला जातो तेव्हा संपादक त्याचे वर्णन कसे करतात ?
- (A) पीत पत्रकारिता  
(B) जेलो पत्रकारिता  
(C) फीचर पत्रकारिता  
(D) आरामखुर्ची पत्रकारिता
70. तुर्कस्थानातील सौदी वकिलातीत ऑक्टोबर 2018 मध्ये ज्या सौदी विरोधी पत्रकाराचा खून करण्यात आला ज्याचे नाव काय ?
- (A) जमाल खशोगी  
(B) जाहेरा काझेमी  
(C) रेझा एन्तसारी  
(D) कसरा नूरी
71. माध्यम तंत्रज्ञानाच्या संदर्भात टीआरपीचे पूर्ण रूप काय ?
- (A) ट्रेड रिकॉल पर्सेंटेज  
(B) ट्रेड रिस्ट्रिक्टेड प्रॅक्टिस  
(C) टेलिव्हिजन रेटिंग पॉइंट  
(D) टेलिव्हिजन रिकॉल पर्सेंटेज

72. If an analysis of the death penalty is written soon after a murderer is sentenced to death, it is an example of :
- (A) In-depth story  
(B) Trend story  
(C) Backgrounder  
(D) Theme story
73. Which one of the following variables is *not* categorical ?
- (A) Age of a person  
(B) Gender of a person : male or female  
(C) Choice on a test item : true or false  
(D) Marital status of a person (single, married, divorced, other)
74. Which is *not* a part of Brand architecture ?
- (A) Corporate brand  
(B) Endorsed brand  
(C) Individual product brand  
(D) Generic brand
75. Which is the odd one out ?
- (A) Agence France Presse (AFP)  
(B) Reuters  
(C) Associated Press (AP)  
(D) Britannica Press
72. एखाद्या खुन्याला फाशीची शिक्षा ठोठावली गेल्यानंतर लगेचच फाशीच्या शिक्षेचे विश्लेषण लिहिले तर त्याला काय म्हणतात ?
- (A) सखोल वृत्त  
(B) कल/लाट वृत्त  
(C) पार्श्वभूमी वृत्त  
(D) मध्यवर्ती कल्पना वृत्त
73. पुढीलपैकी कोणते चल प्रवर्गीय नाही ?
- (A) व्यक्तीचे वय  
(B) व्यक्तीचे लिंग-स्त्री अथवा पुरुष  
(C) चाचणीवरील निवड-खरे अथवा खोटे  
(D) व्यक्तीची वैवाहिक स्थिती (अविवाहित, विवाहित, घटस्फोटित, इतर)
74. खालील कोणते नाममुद्रा रचनेचा भाग नाही ?
- (A) कार्पोरेट नाममुद्रा  
(B) मान्यताप्राप्त नाममुद्रा  
(C) व्यक्तिगत उत्पादन नाममुद्रा  
(D) सामान्य नाममुद्रा
75. पुढीलपैकी विसंगत पर्याय कोणता ?
- (A) अजान्स फ्रांस प्रेस (एएफपी)  
(B) रॉयटर्स  
(C) असोसिएटेड प्रेस (एपी)  
(D) ब्रिटानिका प्रेस

76. In the context of typing in MS-Word, what is the adjustment of space between characters called ?  
 (A) Leading  
 (B) Kerning  
 (C) Runaround  
 (D) Spacing
77. A cut from one sound to another without breaking continuity is called :  
 (A) Segue  
 (B) Harmonics  
 (C) Fade  
 (D) Hiss
78. Which of the following is *not* a name/type of newspaper publication ?  
 (A) Broadsheet  
 (B) Tabloid  
 (C) Daily  
 (D) Scroll
79. Which model of development communication considers the audience to be targets of an injection or bullet of information fired from the pistol of mass media ?  
 (A) Hypodermic needle theory  
 (B) Gun-shot theory  
 (C) Agenda setting theory  
 (D) Knowledge gap theory
80. Which film introduced play back songs in India ?  
 (A) Dhoop Chhaon  
 (B) Raja Harishchandra  
 (C) Alam Ara  
 (D) Aparadhi
76. मायक्रोसॉफ्ट वर्डमध्ये टाइप करताना दोन अक्षरे/चिन्हे यांच्या दरम्यान असलेल्या जागेला काय म्हणतात ?  
 (A) लीडिंग  
 (B) कर्निंग  
 (C) रनअराउंड  
 (D) स्पेसिंग
77. सातत्यात खंड पडू न देता एका ध्वनीला दुसरा ध्वनी जोडण्याच्या क्रियेला काय म्हणतात ?  
 (A) सेग्वे  
 (B) हार्मॉनिक्स  
 (C) फेड  
 (D) हिस्
78. पुढीलपैकी कोणता वृत्तपत्र प्रकाशनाचे नाव/प्रकार **नाही** ?  
 (A) ब्रॉडशीट  
 (B) टॅब्लॉईड  
 (C) डेली  
 (D) स्कॉल
79. जन माध्यमांच्या बंदुकीतून प्रेक्षकांकडे झाडलेली गोळी किंवा सुई अशा अर्थाचे विकासात्मक संज्ञापनाचे कुठले प्रतिमान खालील पर्यायांत आहे ?  
 (A) हायपोडर्मिक नीडल सिद्धांत  
 (B) गन-शॉट सिद्धांत  
 (C) अजेन्डा सेटिंग सिद्धांत  
 (D) नॉलेज गॅप सिद्धांत
80. कोणत्या चित्रपटाद्वारे भारतीय चित्रपट सृष्टीमध्ये 'पाश्र्वगायन' तंत्राची सुरुवात झाली ?  
 (A) धूपछाँव  
 (B) राजा हरिश्चंद्र  
 (C) आलम आरा  
 (D) अपराधी

81. To change organisational culture successfully we used to do what ?  
 (A) Find the most effective sub-culture and use it as an example  
 (B) Included employees in the change process  
 (C) Make changes from bottom-up  
 (D) Use autocratic style
82. What is known as 'Invisible road' ?  
 (A) Telecom  
 (B) Computer  
 (C) WiFi  
 (D) Internet
83. Who was the editor of the newspaper 'Afternoon, Dispatch and Courier' who wrote under the name 'Busybee' ?  
 (A) Oscar Fernandes  
 (B) Behram Contractor  
 (C) Dom Moraes  
 (D) Darryl D'Monte
84. 'Swish-panning' in production is related to :  
 (A) Camera movement  
 (B) Scene composition  
 (C) Lighting  
 (D) Post-production
85. Which is the type of research that decides on the effectiveness of a public relations campaign ?  
 (A) Exploratory Research  
 (B) Evaluation Research  
 (C) Processual Research  
 (D) Descriptive Research
81. एखाद्या संस्थेची संस्कृती यशस्वीरित्या बदलायची असल्यास काय करणे आवश्यक आहे ?  
 (A) सर्वात प्रभावी उप-संस्कृतीचा शोध लावून त्याचा उदाहरण म्हणून वापर करावा  
 (B) कर्मचाऱ्यांना बदलाच्या प्रक्रियेत सामील करावे  
 (C) खालून वरती बदल करावे  
 (D) एकाधिकारशाहीचा वापर करावा
82. 'अदृश्य रस्ता' (इंविजिबल रोड) ही संकल्पना कशा विषयी वापरली जाते ?  
 (A) दूरसंचार तंत्रज्ञान  
 (B) संगणक  
 (C) वायफाय  
 (D) इंटरनेट
83. 'आफ्टर्नून डिस्पॅच कुरिअर' या वर्तमानपत्रातील कुठल्या संपादकाने 'बिझीबी' या नावाने सदर लिहिले ?  
 (A) ऑस्कर फर्नान्डेझ  
 (B) बेहराम काँट्रिक्टर  
 (C) डॉम मोरेस  
 (D) डॅरिल डिमॉन्टे
84. निर्मितीमधे 'स्विश प्लॅनिंग' चा संबंध कशाशी आहे ?  
 (A) कॅमेऱ्याची हालचाल  
 (B) सीन कॉम्पोझिशन  
 (C) लायटिंग  
 (D) पोस्ट-प्रोडक्शन
85. एखाद्या जनसंपर्क मोहिमेची परिणामकारकता कोणत्या प्रकारच्या संशोधनाच्या आधारे ठरवली जाते ?  
 (A) अन्वेषक संशोधन  
 (B) मूल्यमापनात्मक संशोधन  
 (C) प्रक्रियाकेंद्री संशोधन  
 (D) वर्णनात्मक संशोधन

86. Whose theory is credited as early theory of communication in Indian context ?  
 (A) Bharat Muni  
 (B) Chanakya  
 (C) Ashok  
 (D) Kalidas
87. Which of the following is a printing technique in which the inked image is transferred from a plate to a rubber blanket, then to the printing surface ?  
 (A) Lithographic  
 (B) Letterpress  
 (C) Offset  
 (D) Photogravure
88. 'Ethical deception' may be practised in journalism if :  
 (A) There is no way of getting caught  
 (B) The information sought sells your paper  
 (C) The reason for deception is disclosed alongside information  
 (D) Should never be practised
89. Which among the following is *not* a public relations function ?  
 (A) To prepare advertising media plan  
 (B) To decide communication strategy  
 (C) To conduct communications audit  
 (D) To find out what the public thinks of the organisation
86. भारताच्या संदर्भात सर्वात पहिला संज्ञापन सिद्धांत मांडण्याचे श्रेय कुणाला जाते ?  
 (A) भरतमुनी  
 (B) चाणक्य  
 (C) अशोक  
 (D) कालिदास
87. पुढीलपैकी कोणत्या मुद्रणतंत्रामध्ये पट्टीवर असणारी शाईने रंगवलेली प्रतिमा प्रथम रबरी आवरणावर हस्तांतरित होते आणि त्यानंतर मुद्रण पृष्ठभागावर छापली जाते ?  
 (A) लिथोग्राफिक  
 (B) लेटरप्रेस  
 (C) ऑफसेट  
 (D) फोटोग्रेव्हर
88. पत्रकारितेत नैतिक प्रतारणेचा (एथिकल डिसेप्शन) वापर कोणत्या परिस्थितीमध्ये होऊ शकतो ?  
 (A) जेव्हा पकडले जाण्याची शक्यता नसते  
 (B) जेव्हा मिळणाऱ्या माहितीमुळे वर्तमानपत्राचा खप वाढू शकतो  
 (C) जेव्हा प्रतारणेचे कारण माहितीसमवेत प्रकाशित केले जाते  
 (D) कोणत्याही परिस्थितीमध्ये या तत्त्वाचा वापर करू नये
89. पुढीलपैकी कोणते जनसंपर्काचे काम **नाही** ?  
 (A) जाहिरातीसाठी माध्यम आराखडा बनवणे  
 (B) संज्ञापन धोरण ठरवणे  
 (C) संज्ञापन लेखापरीक्षण (ऑडिट) करून घेणे  
 (D) आपल्या संस्थेविषयी जनतेचे मत जाणून घेणे

90. When a series of images is presented that combine to produce an associative effect is called as :
- (A) Jump cut  
(B) Montage  
(C) Cutaways  
(D) Wipe
91. Providing gifts to media people at press conference is :
- (A) illegal, and not done very often  
(B) not mandatory, but done very often  
(C) mandatory, and done always  
(D) immoral, and is never done
92. Which of the following is *not* a type of market segmentation ?
- (A) Demographic segmentation  
(B) Geographic segmentation  
(C) Psychographic segmentation  
(D) Physical segmentation
93. Overconfidence of profits and complacency may lead to :
- (A) Cash crisis  
(B) Financial crisis  
(C) Prosperity crisis  
(D) Leadership crisis
90. एका संलग्न परिणामाच्या निर्मितीकरिता चित्रमालिकेच्या केलेल्या वैशिष्ट्यपूर्ण मांडणीला काय संबोधतात ?
- (A) जंप कट  
(B) मॉन्टाज  
(C) कटअवेज्  
(D) वाईप
91. पत्रकार परिषदेत पत्रकारांना भेटवस्तू देणे :
- (A) बेकायदेशीर आहे, व फारसे तसे केले जात नाही  
(B) सक्तीचे नाही, पण अनेकदा तसे केले जाते  
(C) सक्तीचे आहे, व नेहमी तसे केले जाते  
(D) अनैतिक आहे, व कधीच केले जात नाही
92. खालीलपैकी कुठले बाजाराच्या विभाजनाचा भाग नाही ?
- (A) डेमोग्राफिक विभाजन  
(B) भौगोलिक विभाजन  
(C) मानसशास्त्रीय विभाजन  
(D) फिजिकल विभाजन
93. नफा प्राप्तीचा अती आत्मविश्वास आणि त्यामुळे येणाऱ्या आत्मसंतुष्टीला काय म्हटले जाते ?
- (A) भांडवल तुटवडा/पेचप्रसंग  
(B) आर्थिक पेचप्रसंग  
(C) संपन्नता पेचप्रसंग  
(D) नेतृत्व पेचप्रसंग

94. With which decade would you associate the beginning of mobile telephony in India ?  
(A) 1970s  
(B) 1980s  
(C) 1990s  
(D) 2000s
95. What is IMAX (Image maximum) ?  
(A) Canadian motion picture film format  
(B) American motion picture film format  
(C) Japanese motion picture film format  
(D) Chinese motion picture film format
96. Which of the following is the interpersonal communication about products or services where a receiver regards the communicator as impartial and is not attempting to sell products or services ?  
(A) Personal selling  
(B) Word of mouth  
(C) Tele-marketing  
(D) Integrated marketing
97. Which website allows us to see where our traffic is coming from and how visitors interact with our site ?  
(A) Google assistant  
(B) Google map  
(C) Google analytics  
(D) Google siri
94. भारतात मोबाईल फोन सेवेची सुरुवात कोणत्या दशकात झाली ?  
(A) 1970च्या दशकात  
(B) 1980च्या दशकात  
(C) 1990च्या दशकात  
(D) 2000च्या दशकात
95. आयमॅक्स किंवा इमेज मॅक्सीमम म्हणजे काय ?  
(A) कॅनेडियन मोशन पिक्चर फिल्म फॉर्मेट  
(B) अमेरिकन मोशन पिक्चर फिल्म फॉर्मेट  
(C) जापनीज मोशन पिक्चर फिल्म फॉर्मेट  
(D) चायनीज मोशन पिक्चर फिल्म फॉर्मेट
96. पुढीलपैकी कोणते वस्तू अथवा सेवाविषयक आंतरव्यक्ती संज्ञापन आहे, ज्यामध्ये ग्राहक संदेशकर्त्याला कुठल्याही वस्तू वा सेवेचा पुरस्कर्ता न मानता निःपक्षपाती मानतो ?  
(A) वैयक्तिक विक्री  
(B) तोंडी प्रसिद्धी  
(C) फोनद्वारे केलेली विक्री  
(D) एकात्मिक विपणन
97. आपल्या संकेतस्थळाला कोणी किती भेटी दिल्या व संवाद साधला हे आपल्याला खालीलपैकी कोणत्या संकेतस्थळाद्वारे कळते ?  
(A) गूगल सहायक  
(B) गूगल नकाशा  
(C) गूगल विश्लेषक  
(D) गूगल सिरी

98. Study of meaning making is called :
- (A) Semiotics  
(B) Rhetorics  
(C) Linguistics  
(D) Theatrics
99. What was the reason according to the Washington Post's last column on 'What was Fake' that the pare and tenor of fake news has changed ?
- (A) The political class has changed  
(B) Being a hoaxer is more profitable  
(C) Society has changed  
(D) The laws have become more stringent
100. Which of the following is *not* a *correct* statement in the context of the concept of network society ?
- (A) The social units of network society are fragmented and dispersed  
(B) The scope of network society is both global and local  
(C) Network society evolved during industrial revolution  
(D) Network societies are less centralized
98. अर्थनिर्मितीच्या अभ्यासाला काय म्हणतात ?
- (A) चिन्हशास्त्र (सीमियाॅटिक्स)  
(B) वादविवादशास्त्र (ऱ्हेटॉरिक्स)  
(C) भाषाशास्त्र (लिंग्विस्टिक्स)  
(D) नाट्यशास्त्र (थिअट्रिक्स)
99. 'व्हॉट वॉज फेक' या सदराच्या शेवटच्या सदरात दि वॉशिंग्टन पोस्टने खोट्या बातम्या प्रसारित होण्याची गती आणि ओघ बदलली आहे त्याची कोणती कारणे सांगितली ?
- (A) राजकीय वर्ग बदलला आहे  
(B) खोट्या बातम्या देणे अधिक फायद्याचे आहे  
(C) समाज बदलला आहे  
(D) कायदे अधिक कठोर झाले आहेत
100. नेटवर्क समाज (नेटवर्क सोसायटी) या संकल्पनेच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान सत्य नाही ?
- (A) नेटवर्क समाजातील सामाजिक एकक घटक विखंडित आणि विखुरलेला असतो  
(B) नेटवर्क समाज हा स्थानिक व जागतिक असा दोन्ही प्रकारचा असतो  
(C) नेटवर्क समाज औद्योगिक क्रांतीच्या काळात उत्क्रांत झाला  
(D) नेटवर्क समाजामध्ये केंद्रीकरणाचे प्रमाण कमी असते

**JUN - 19220/II—D**

**ROUGH WORK**